

Súd: Krajský súd Trenčín
Spisová značka: 19Co/313/2017
Identifikačné číslo súdneho spisu: 3817200206
Dátum vydania rozhodnutia: 24. 05. 2018
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Viera Škultétyová
ECLI: ECLI:SK:KSTN:2018:3817200206.1

Uznesenie

Krajský súd v Trenčíne v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Viery Škultétyovej a sudcov JUDr. Beáty Čupkovej a JUDr. Radoslava Svitanu, PhD. v spore žalobcu: N., zastúpeného Y. proti žalovanému: J., zastúpeného X., o zaplatenie 716,45 eur s príslušenstvom, na odvolanie žalobcu proti rozsudku Okresného súdu Prievidza, č.k. 13Csp/4/2017-42 zo dňa 30. júna 2016, takto

rozhodol:

Rozsudok súdu prvej inštancie vo výroku, ktorým bola žaloba vo zvyšku zamietnutá a vo výroku o trovách konania (výroky II., III.) zrušuje a vec mu vracia na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

odôvodnenie:

1.1 Súd prvej inštancie napadnutým rozsudkom zastavil konanie v časti o zaplatenie sumy 4,23 eur s úrokom z omeškania vo výške 5,25 % ročne zo sumy 4,23 eur od 20.02.2014 do zaplatenia (výrok I.), vo zvyšku žalobu zamietol (výrok II.) a žalovanému nepriznal nárok na náhradu trov konania voči žalobcovi (výrok III.). Rozhodnutie zdôvodnil tým, že dňa 21.07.2013 mal žalovaný ako dlžník so spoločnosťou S. K. V., a.s. ako veriteľom uzavrieť zmluvu o poskytnutí účelovej pôžičky, na základe ktorej veriteľ mal poskytnúť žalovanému spotrebiteľský úver vo forme pôžičky. Veriteľ listom zo dňa 24.01.2014 vyzval žalovaného k zaplateniu omeškaných splátok v sume 135,93 eur obratom, inak dôjde k vyhláseniu splatnosti celého úveru. Právny predchodca žalobcu (veriteľ) tvrdil, že mal ku dňu 19.02.2014 vyhlásiť mimoriadnu splatnosť úveru. Z prehľadu splátok a úhrad žalovaného vyplýva, že žalovaný celkom uhradil sumu 125,85 eur. Z oznámenia o postúpení pohľadávky zo dňa 21.03.2017 vyplýva, že došlo k postúpeniu pohľadávky voči žalovanému na žalobcu. Písomným podaním, doručeným súdu dňa 29.06.2017, zobrať žalobca žalobu v časti o zaplatenie sumy 4,23 eur s úrokom z omeškania vo výške 5,25 % ročne zo sumy 4,23 eur od 20.02.2014 do zaplatenia späť. Podľa § 144 a § 145 ods. 2 Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“) preto súd prvej inštancie v zmysle písomného podania žalobcu, ktoré bolo doručené pred začatím pojednávania vo veci samej, v príslušnej časti zastavil konanie.

1.2 Vo zvyšnej časti súd prvej inštancie, aplikujúc ustanovenia § 37 ods. 1, § 52 ods. 1, ods. 2, § 54 ods. 1, ods. 2, § 100 ods. 1, § 107 ods. 1, ods. 2, § 451 ods. 1, ods. 2, § 657 Občianskeho zákonníka, § 1 ods. 1, ods. 2, § 2 písm. a), b), d), § 9 ods. 1, § 9 ods. 2 písm. g) zákona č. 129/2010 Z. z. o spotrebiteľských úveroch, § 5b zákona č. 250/2007 Z. z. o ochrane spotrebiteľa, právne posúdil vec tak, že podstatnými náležitosťami zmluvy o pôžičke sú dohoda o prenechaní určitého množstva druhovo určených vecí (teda aj peňazí) dlžníkovi a tomu zodpovedajúca povinnosť dlžníka vrátiť tieto veci veriteľovi po uplynutí dohodnutej doby. V zmluve o pôžičke teda musí byť dostatočne určito a nepochybne dohodnuté aj množstvo druhovo určených vecí, ktoré prenecháva veriteľ dlžníkovi. V listine, predloženej súdu právnym predchodcom žalobcu, označenej ako Zmluva o poskytnutí účelovej pôžičky, sú k výške pôžičky uvedené dva údaje, a to: „Schválená výška pôžičky: 747,96 eur“ a „Celková suma pôžičky: 1082,31 eur“. Gramatický výklad slovného spojenia „celková suma pôžičky“ je podľa názoru súdu prvej inštancie suma všetkých peňažných prostriedkov, poskytnutých dlžníkovi na základe zmluvy o pôžičke. Slová „celková suma pôžičky“ by mohli nahrádzať údaj o „celkovej výške

a mene poskytnutého spotrebiteľského úveru“ podľa § 9 ods. 2 písm. g) zákona č. 129/2010 Z. z. Teda v oboch prípadoch ide o uvedenie sumy, ktorá bola poskytnutá na základe zmluvy o pôžičke dlžníkovi. Podľa názoru súdu prvej inštancie listina podpísaná právnym predchodcom žalobcu a žalovaným nie je dostatočne určitá v takom zmysle, aby z nej nepochybne vyplývala podstatná náležitosť zmluvy o pôžičke (spotrebiteľského úveru), ktorou je dohoda o presnom, resp. určitom množstve poskytnutých druhovo určených vecí žalovanému ako dlžníkovi. Pokiaľ v písomnom znení zmluvy neboli dostatočne vymedzené všetky podstatné náležitosti zmluvy o pôžičke, nebola písomná forma zmluvy podľa § 9 ods. 1 zákona č. 258/2001 Z. z. zachovaná. Súd prvej inštancie preto dospel k záveru, že zmluva o pôžičke, ktorá mala byť uzavretá medzi právnym predchodcom žalobcu a žalovaným, je absolútne neplatná. Pokiaľ boli na základe takejto neplatnej zmluvy poskytnuté žalovanému nejaké finančné prostriedky, bol povinný vrátiť ich žalobcovi z titulu vydania bezdôvodného obohatenia.

1.3 Súd prvej inštancie ďalej v zmysle § 5b zákona č. 250/2007 Z. z. preskúmal, či nedošlo k premlčaniu žalovaného nároku a k tomu uviedol, že právo na vydanie plnenia z bezdôvodného obohatenia sa premlčí za dva roky odo dňa, keď sa oprávnený dozvie, že došlo k bezdôvodnému obohateniu a kto sa na jeho úkor obohatil. Právny predchodca žalobcu sa dozvedel o bezdôvodnom obohatení žalovaného už v okamihu, keď žalovanému peňažné prostriedky poskytol, t. j. dňa 21.07.2013. Žaloba bola podaná na súde dňa 10.01.2017, teda po uplynutí tak subjektívnej dvojročnej premlčacej doby, ako aj objektívnej trojročnej premlčacej doby. Z uvedených dôvodov súd prvej inštancie žalobu zamietol. O trovách konania rozhodol podľa § 255 ods. 1, ods. 2 CSP tak, že aj keď v celom rozsahu úspešnému žalovanému vznikol nárok na náhradu trov konania voči žalobcovi, súd mu náhradu trov konania nepriznal, keďže mu zo súdneho spisu žiadne trovy konania nevyplývajú.

2. Proti tomuto rozsudku vo výrokoch II. a III. podal včas odvolanie žalobca a navrhol, aby odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutej časti zmenil a žalobe vyhovel. Odvolanie zdôvodnil tým, že súd prvej inštancie nesprávne označil úverovú zmluvu za absolútne neplatný právny úkon. Úverová zmluva bola podľa neho riadne a platne uzavretá v písomnej forme, na základe nej žalovaný čerpal úver v sume 747,96 eur tak, ako je výška úveru uvedená v základných náležitostiach úverovej zmluvy pod označením „schválená výška pôžičky“. K sume 1.082,31 eur žalobca uviedol, že išlo o celkovú sumu, na ktorej zaplatenie sa žalovaný zmluvne zaviazal, ako vyplýva zo samotného obsahu pojmu „celková suma pôžičky“, ktorý v sebe zahŕňa okrem poskytnutej sumy aj navýšenie o zmluvne dojednané úroky. Pri výklade právnych úkonov a ich posudzovaní z pohľadu ich platnosti je nevyhnutné brať na zreteľ ústavný príkaz preferencie výkladu v prospech platnosti právneho úkonu (nález Ústavného súdu Slovenskej republiky, sp. zn. I. ÚS 640/2014). V dôsledku nesprávne zisteného skutkového stavu veci a nesprávneho posúdenia absolútnej neplatnosti úveru je podľa žalobcu nesprávne aj nastolenie režimu bezdôvodného obohatenia, a tým aj nesprávna aplikácia dvojročnej subjektívnej premlčacej doby podľa § 107 ods. 1 Občianskeho zákonníka. Nakoľko úverová zmluva bola uzavretá platne, podľa žalobcu sa na plynutie premlčacej doby vzťahuje režim trojročnej premlčacej doby podľa § 101 Občianskeho zákonníka a ním uplatnený nárok z úverovej zmluvy premlčaný v čase začatia sporu nebol.

3. Žalovaný k odvolaniu žalobcu uviedol, že sa v plnom rozsahu stotožňuje s právnym i vecným názorom súdu prvej inštancie vyjadreným v napadnutom rozhodnutí a navrhuje odvolaciemu súdu, aby napadnutý rozsudok v celom rozsahu potvrdil.

4. Krajský súd v Trenčíne, ako súd odvolací, preskúmal vec podľa § 379 a § 380 CSP bez nariadenia odvolacieho pojednávania podľa § 385 CSP a dospel k záveru, že napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie je potrebné podľa § 389 ods. 1 písm. b) CSP zrušiť a vec vrátiť súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie (§ 391 ods. 1 CSP).

5. Jediným dôvodom zamietnutia žaloby súdom prvej inštancie bolo premlčanie uplatnenej pohľadávky, ku ktorému súd prvej inštancie prihliadal ex offo podľa v tom čase účinného ustanovenia § 5b zákona č. 250/2007 Z. z. o ochrane spotrebiteľa. Dňa 07.02.2018 však Ústavný súd Slovenskej republiky vo veci PL. ÚS 11/2016 vyhlásil nález, podľa ktorého ustanovenie § 5b zákona č. 250/2007 Z. z. o ochrane spotrebiteľa nie je v súlade s čl. 46 ods. 1 v spojení s čl. 1 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky. Ustanovenie, ktoré nie je v súlade s ústavou, stráca účinnosť dňom uverejnenia nálezu v Zbierke zákonov Slovenskej republiky (čl. 125 ods. 3, ods. 6 Ústavy Slovenskej republiky).

6. V čase vyhlásenia napadnutého rozsudku súdu prvej inštancie bolo ustanovenie § 5b zákona č. 250/2007 Z. z. o ochrane spotrebiteľa účinné a súd bol povinný toto ustanovenie aplikovať. Napriek tomu vyššie uvedený nález Ústavného súdu Slovenskej republiky treba vnímať tak, že ním bol vyhlásený od počiatku existujúci nesúlad napadnutého ustanovenia s Ústavou Slovenskej republiky. Nález ústavného súdu - okrem toho, že je právnym dôvodom neúčinnosti nesúladného ustanovenia zákona (ex nunc, od publikovania nálezu v Zbierke zákonov Slovenskej republiky) - predstavuje tiež interpretáciu dotknutých ustanovení ústavy (v tomto prípade čl. 46 ods. 1 v spojení s čl. 1 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky) v tom zmysle, že ich treba vykladať inak, než ich vyložil zákonodarca pri prijímaní nesúladného ustanovenia zákona (v tomto prípade to znamená, že prihládanie na premlčanie bez námietky strany je v rozpore s týmito ustanoveniami ústavy). Súdny sú pri rozhodovaní viazaný nielen zákonom, ale aj ústavou (čl. 144 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky). Teda postup súdu prvej inštancie, ktorý v prejednávanej veci použil ustanovenie § 5b zákona č. 250/2007 Z. z. o ochrane spotrebiteľa, bol síce v súlade s vtedy účinným zákonom, avšak v rozpore s ústavou, konkrétne s ustanoveniami čl. 46 ods. 1 v spojení s čl. 1 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky. Takýto protiústavný postup (aj keď išlo o postup v zmysle zákona) predstavuje porušenie práva žalobcu na súdnu ochranu v zmysle čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky.

7. Odvolací súd dáva do pozornosti aj uznesenie (zjednocujúce stanovisko) pléna Ústavného súdu Slovenskej republiky z 11.10.2006, sp. zn. PLz. ÚS 1/06, kde bola riešená otázka okamihu hmotnoprávných účinkov nálezu ústavného súdu a kde ústavný súd okrem iného konštatoval, že hmotnoprávne účinky nálezu vo vzťahu ku konaniam, ktoré ešte neboli právoplatne skončené, nastávajú ex tunc, teda na ustanovenie zákona, ktoré bolo v nesúlade s ústavou, sa hľadí, akoby nebolo nikdy súčasťou právneho poriadku.

8. Aj keď žalobca v odvolaní priamo nenamietal nesprávnosť tohto postupu súdu prvej inštancie (netvrdil, že ex offo prihládanie na premlčanie je v rozpore s ústavou), namietal, že ním uplatnený nárok premlčaný nebol. Pokiaľ by súd prvej inštancie neaplikoval ustanovenie § 5b zákona č. 250/2007 Z. z., bez vznesenia námietky premlčania druhou stranou by musel vec posúdiť de facto rovnako, ako keby k premlčaniu nedošlo - teda tak, ako tvrdil žalobca v odvolaní (aj keď z iných dôvodov).

9. Z uvedených dôvodov, pre protiústavnosť ustanovenia § 5b zákona č. 250/2007 Z. z., ktoré aplikoval súd prvej inštancie, nemohol odvolací súd potvrdiť napadnutý rozsudok ako vecne správny (§ 387 ods. 1 CSP). V odvolacom konaní bolo potrebné nesprávny (hoci v tom čase zákonný) procesný postup súdu prvej inštancie napraviť. Odvolací súd nemohol napraviť tento nedostatok sám zmenou napadnutého rozsudku. Aj keď v odôvodnení napadnutého rozsudku sa uvádza, že súd prvej inštancie vykonal dokazovanie výsluchom žalovaného a viacerými listinnými dôkazmi (uvádzajú sa tam prakticky všetky listiny založené v súdnom spise), tieto dôkazy súd prvej inštancie skutkovo a právne nevyhodnotil v takej miere, aby bolo možné rozhodnúť vo veci samej, ale vyhodnocoval ich len v rozsahu potrebnom pre zistenie premlčania. Vykonanie dokazovania, resp. jeho doplnenie tak, aby bolo podkladom pre rozhodnutie vo veci samej, by nebolo účelné vzhľadom na minimálny rozsah dokazovania (vrátane vyhodnotenia dôkazov) vykonaného súdom prvej inštancie. Bol preto daný dôvod na zrušenie rozsudku súdu prvej inštancie v časti napadnutej odvolaním a vrátenie veci na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

10. Odvolací súd uvádza, že sa stotožňuje s posúdením veci súdom prvej inštancie, pokiaľ ide o gramatický a logický výklad slovných spojení „schválená výška pôžičky“ a „celková suma pôžičky“ ako synonym. Je však potrebné, aby v ďalšom konaní súd prvej inštancie vyhodnotil dôkazy nielen vo vzťahu k neplatnosti, resp. neexistencii písomnej zmluvy, ale aj k bezdôvodnému obohateniu na strane žalovaného a jeho výške, pričom sa vysporiada aj s námietkami žalobcu, ktoré uviedol v konaní pred súdom prvej inštancie a aj v odvolaní.

11. Vzhľadom k tomu, že výrok o trovách konania pred súdom prvej inštancie je súvisiacim výrokom (§ 379 písm. a) CSP), odvolací súd súčasne so zrušením výroku vo veci samej zrušil aj výrok o trovách konania. V novom rozhodnutí vo veci samej súd prvej inštancie znova rozhodne o trovách prvoinštančného konania, ako aj o trovách odvolacieho konania (§ 396 ods. 3 CSP).

12. Toto rozhodnutie prijal senát odvolacieho súdu jednomyseľne.

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP), v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancie. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).